

nemá nárok na poměrný díl jednotlivých, do pozůstalosti patřících movitostí a nemovitostí, nýbrž jen na hodnotu svého podílu určenou soudním odhadem, a z § 812 obč. zák., v němž jeho nárok proti pozůstalosti jest na rozdíl od dědického nároku postaven na roveň nárokům věřitelů pozůstalostních odkazovníků. Proto není ustanovení § 822 obč. zák. na závadu, by navrhovaná exekuce zabavením nároku na povinný díl nebyla podle § 331 ex. ř. povolena, a vymáhající strana nebyla podle § 333 ex. ř. zmocněna, by zabavený nárok jménem dlužníka uplatnila a vydobyla. Dovolacímu rekursu musilo býti vyhověno.

Čís. 10553.

Splátkové obchody (zákon ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák.).

K pojmu splátkového obchodu nestačí, že splatnost kupní ceny jest časově odložena tím, že kupní cena má býti (úplně) zaplacená teprve po odevzdání věci, nýbrž se vyžaduje, by bylo umluveno, že kupní cena má býti zaplacená po částkách. Zákon předpokládá ujednání více než dvou splátek.

(Rozh. ze dne 20. února 1931, R II 2/31.)

Žalovaný koupil od žalobce mlátičku za 16.000 Kč. Na tuto kupní cenu mělo býti zaplaceno 8.000 Kč dne 1. května 1929 a zbytek 8.000 Kč dne 1. září 1929. Ježto žalovaný včas nezaplatil, žaloval ho žalobce o zaplacení 16.000 Kč na okresním soudě v B., umluveném to sudišti. Žalovaný bydlel v obvodu jiného okresního soudu. **P r o c e s n í s o u d** p r v é s t o l i c e uznal podle žaloby. **O d v o l a c í s o u d** zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením a odmítl žalobu pro nepřislušnost okresního soudu v B., maje za to, že tu šlo o splátkový obchod podle § 1 zákona ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák., takže neplatí pro spor z tohoto obchodu ujednané sudiště (§ 6 zák.).

N e j v y š š í s o u d zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by, nehledě ke zrušovacímu důvodu, jehož použil, rozhodl o odvolání žalovaného.

D ů v o d y :

Prisvědčiti jest stěžovatelce, pokud napadá názor odvolacího soudu, že v souzeném případě jde o splátkový obchod podle § 1 zákona ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák. Splátkovými obchody ve smyslu tohoto zákona jsou prodeje movitých věcí, předsevzaté při provozování obchodu nebo jiné živnosti, má-li kupní cena býti zapravena po částkách (splátkami) a odevzdají-li se prodané věci kupujícímu dříve, než kupní cena jest úplně zaplacená. K pojmu splátkového obchodu tedy nestačí, že splatnost kupní ceny jest časově odložena tím, že kupní cena má býti (úplně) zaplacená teprve po odevzdání věci, naopak se vyžaduje kromě ostatních náležitostí, by mezi stranami bylo umluveno, že kupní cena

má býti placena po částkách (splátkami), což jest právě příznačné pro splátkový obchod, jakožto zvláštní druh obchodu na úvěr. Zákon sice nevysvětluje, jak jest rozuměti slovům »zapravením kupní ceny po částkách«, aniž stanoví určitý počet splátek, jehož by nejméně bylo třeba, by bylo lze mluvit o splátkovém obchodě, avšak z přirozené povahy a z pojmu splátkového obchodu, jak se vytvořil v hospodářském životě a byl i rozhodujícím při zákonodárné úpravě tohoto oboru hospodářství, nemůže býti pochybnosti o tom, že se tu pojmově a podle sociálního účelu splátkového zákona, vydaného v zájmu kupitelů hospodářsky slabých předpokládá větší počet menších splátek v poměru k celkové výši kupní ceny. Že z téhož pojetí věci vychází i zákon o splátkových obchodech, vyplývá z předpisu § 3, že, vyhradil-li si prodávající právo žádati při nedodržení splátek, by veškeré lhůty byly ihned zapraveny (ztráta lhůt), může toto právo vykonati jen, je-li kupující v prodlení alespoň s dvěma splátkami bezprostředně za sebou následujícími. Ježto tedy § 3 vyžaduje prodlení co do dvou splátek bezprostředně po sobě jdoucích, by bylo lze vykonati vyhrazené právo ztráty (rozuměj: dalších) lhůt, jest zřejmo, že i zákon předpokládá ujednání více, než dvou splátek. Posuzuje-li se s těchto hledisek souzená věc, kde žalovaný koupil od žalující firmy podle objednáciho listu ze dne 16. ledna 1929 mlátičku ze 16.000 Kč a tato kupní cena měla býti zaplacená částkou 8.000 Kč dne 1. května 1929 a zbytkem v téže výši dne 1. září 1929, nelze uznati, že šlo o splátkový obchod, spadající pod ustanovení zákona čis. 70/1896 ř. z., což ani strany za sporu netvrdily a zejména žalovaný se touto námitkou vůbec nebránil. Neobstojí tudíž důvod, z něhož odvolací soud usoudil, že podle § 6 uvedeného zákona nemůže pro tento spor platiti smluvené sudiště, a, jelikož odvolací soud vycházel z mylného názoru, že jde o splátkový obchod, a zrušil jen proto z úřadu prvý rozsudek a dosavadní řízení, nevýřídív odvolání žalovaného ani pokud směřuje proti rozhodnutí soudu první stolice o námitce místní nepřislušnosti, ani ve věci samé, bylo odůvodněnému rekursu vyhověti a usnésti se, jak se stalo.

Čís. 10554.

Převzal-li nabyvatel nemovitosti smlouvou závazek, že zapraví dávku z přírůstku hodnoty, jest zcizitel povinen, by v ukládacím řízení hájil v mezích zákona a pravdy poctivě a bedlivě zájem nabyvatele na správném vyměření dávky a řídil se při tom jeho pokyny a nejednal proti jeho vůli.

(Rozh. ze dne 20. února 1931, Rv II 602/30).

V kupní smlouvě, již prodali žalobci žalované společnosti nemovitosti, bylo ustanoveno, že dávku z přírůstku hodnoty zapraví žalovaná. Dávka z přírůstku hodnoty byla vyměřena žalobcům ve výši 30.000 Kč, žalovaná na ni zaplatila jen 7.614 Kč. Proti žalobě o zapravení nedoplatku 22.385 Kč namítla žalovaná najmě, že jí žalobci způsobili škodu